

Informácia
odboru ochrany finančných spotrebiteľov Národnej banky Slovenska
z 18. apríla 2017
k aplikačným dôsledkom rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-42/15 Home Credit Slovakia, a.s. proti Kláre Biróovej

Národná banka Slovenska, odbor ochrany finančných spotrebiteľov (ďalej len „NBS“), na základe ustanovenia § 1 ods. 3 písm. a) bodu 3 zákona č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vydáva toto stanovisko:

Článok 1
Predmet a účel stanoviska

1. Predmetom tohto stanoviska je poskytnutie informácie k uplatňovaniu ustanovenia § 9 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“) zo strany odboru ochrany finančných spotrebiteľov so zohľadnením právnych záverov prijatých Súdny dvorom Európskej únie v rozsudku vo veci C-42/15 Home Credit Slovakia, a.s. proti Kláre Biróovej (ďalej len „Rozsudok“).
2. Stanovisko sa týka predovšetkým otázok súvisiacich s obsahovým naplnením niektorých náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ako aj otázok súvisiacich s formou zmluvy o spotrebiteľskom úvere a s podobou, v akej veritelia poskytujú náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere spotrebiteľom.
3. Rozsudok prezentuje viacero významných právnych záverov, ktorými objasňuje aplikáciu niektorých ustanovení smernice o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a tým v konečnom dôsledku nepriamo tiež ustanovení zákona o spotrebiteľských úveroch, hoci priamy účinok ustanovení smernice o zmluvách o spotrebiteľskom úvere nie je možné bez ďalšieho uplatňovať. Rozsudky Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „SD EÚ“) tvoria dôležitý prameň európskeho práva, zabezpečujú jednotný výklad práva EÚ a jeho rovnaké uplatňovanie v členských štátoch EÚ. NBS v dôsledku predmetných záverov SD EÚ vydáva toto stanovisko, v ktorom deklaruje a vysvetľuje, akým spôsobom bude pristupovať k otázkam riešeným v Rozsudku resp. s nimi súvisiacimi pri výkone dohľadu. NBS stanovisko vydáva aj v súvislosti s tým, že dosiaľ pri svojej dohľadacej a rozhodovacej činnosti vychádzala, okrem iného, aj zo slovenskej judikatúry v predmetných veciach, a to aj takej, kde právne závery boli čiastočne odlišné od záverov prijatých v Rozsudku. NBS deklaruje svoj budúci postup pri vybavovaní podaní finančných spotrebiteľov, výkone dohľadu a vedení prvostupňových konaní, v rámci ktorého bude aplikovať ustanovenia zákona o spotrebiteľských úveroch eurokonformne, v súlade s právnymi názormi vyjadrenými v Rozsudku, tam, kde to znenie zákona o spotrebiteľských úveroch umožňuje, ako aj v tom rozsahu, v akom by smernica mohla mať priamy účinok vo vertikálnom vzťahu.
4. Skratky sú uvedené priamo v texte tohto stanoviska a ich obsah sa uplatňuje výlučne pre účely tohto stanoviska.

Článok 2

Dotknuté ustanovenia právnych predpisov

5. Toto stanovisko sa týka najmä nasledujúcich ustanovení právnych predpisov:
- ustanovenia § 9 ods. 1, 2 a 5 zákona o spotrebiteľských úveroch,
 - ustanovenia § 40 ods. 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“),
 - ustanovenia § 273 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej len „Obchodný zákonník“),
 - ustanovenia čl. 10 smernice 2008/48 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere (ďalej len „smernica 2008/48“ alebo „smernica o zmluvách o spotrebiteľskom úvere“).

Článok 3

Zmluva ako jeden dokument, listinná podoba a iné trvanlivé médium¹ (prejudiciálna otázka č. 1 a 2)

6. Ako uvádza SD EÚ v bode 28 Rozsudku, „svojou prvou a druhou otázkou, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 10 ods. 1 a 2 smernice 2008/48 v spojení s článkom 3 písm. m) tejto smernice vykladať v tom zmysle, že v prvom rade všetky náležitosti zmluvy o úvere uvedené v článku 10 ods. 2 uvedenej smernice musia byť obsiahnuté v jedinom dokumente, v druhom rade, že zmluva o úvere vyhotovená písomne musí byť podpísaná zmluvnými stranami, a v treťom rade, že táto požiadavka podpisu sa vzťahuje na všetky náležitosti takejto zmluvy“.
7. V bode 29 a 30 Rozsudku sa konštatuje, že podľa článku 10 ods. 1 prvého pododseku smernice 2008/48 sa zmluvy o úvere vypracujú písomne² alebo na inom trvalom nosiči. Uvedená smernica však žiadnym spôsobom neuvádza, že zmluvy o úvere, na ktoré sa vzťahuje toto ustanovenie, musia byť vyhotovené v jedinom dokumente.
8. SD EÚ teda jednoznačne uviedol, že vzhľadom na cieľ smernice 2008/48 nemusia byť všetky náležitosti uvedené v článku 10 ods. 2 smernice 2008/48 nevyhnutne obsiahnuté v jedinom dokumente. Zároveň však poznamenáva, že vzhľadom na odsek 1 tohto článku musia byť všetky náležitosti, ktoré vymenúva tento odsek 2, vyhotovené písomne³ alebo zachytené na inom trvalom nosiči⁴ a musia byť neoddeliteľnou súčasťou zmluvy o úvere.

¹ Pozn.: v slovenskom preklade Rozsudku aj ako „trvalé médium“.

² NBS pre objasnenie uvádza, že v anglickej verzii smernice o zmluvách o spotrebiteľskom úvere, ako aj v anglickej verzii Rozsudku, je použitý výraz „on paper“. Týmto výrazom sa nemá na mysli požiadavka písomnej formy, ako ju upravuje ustanovenie § 40 Občianskeho zákonníka v spojení s ustanovením § 9 ods. 1 prvá veta zákona o spotrebiteľských úveroch, ale jedná sa o stanovenie podoby, v ktorej má byť spotrebiteľovi poskytnutá zmluva o spotrebiteľskom úvere (§ 9 ods. 1 druhá veta zákona o spotrebiteľských úveroch), čomu výstižnejšie zodpovedá spojenie „v listinnej podobe“ a nie pojem „písomne“. O uvedenom svedčí aj ďalší obsah Rozsudku (najmä body 36 - 38), kde SD EÚ rozlišuje medzi požiadavkou písomnej formy a povinnosťou poskytnúť zmluvu o spotrebiteľskom úvere v listinnej podobe.

³ Pozn.: „on paper“.

9. Zároveň SD EÚ v bode 34 výslovne uvádza: „Keďže všetky náležitosti upravené v článku 10 ods. 2 smernice 2008/48 musia byť uvedené zrozumiteľne a stručne, ako v podstate uviedla generálna advokátka v bode 52 svojich návrhov, je nevyhnutné, aby zmluva o úvere obsahovala jednoznačné a presné odkazy na iné písomnosti alebo iné trvalé nosiče obsahujúce tieto náležitosti, ktoré boli skutočne odovzdané spotrebiteľovi pred uzavretím zmluvy, aby sa mohol skutočne oboznámiť so všetkými svojimi právami a povinnosťami.“

10. Požiadavku jednoznačných a presných odkazov vyjadrenú v Rozsudku, SD EÚ uvádza aj s odkazom na bod 52 stanoviska generálnej advokátky. V tomto bode generálna advokátka konštatuje:

„Preto zastávam názor, že také pravidlo by bolo prijateľné len vtedy, ak by platili – teda boli stanovené vnútroštátnym právom – nasledujúce minimálne ďalšie podmienky:

- a) *osobitné dokumenty, ktoré spolu obsahujú všetky povinné informácie, by museli byť poskytnuté spotrebiteľovi súčasne, a to pred uzavretím zmluvy (aby spotrebiteľ mohol posúdiť navrhnuté pravidlo pred tým, ako sa zaviazal dodržiavať ho),*
- b) *samotná zmluva o úvere by musela obsahovať jednoznačné a presné odkazy na správne konkrétne ustanovenia všeobecných obchodných podmienok veriteľa, a teda by umožnila spotrebiteľovi presne zistiť, kde sa nachádza každá z povinných informácií, ktoré neboli uvedené v zmluve o úvere,*
- c) *muselo by byť jednoznačne preukázané, že spotrebiteľovi skutočne boli včas (a v každom prípade pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere) poskytnuté všetky povinné informácie.“*

11. Pokiaľ ide o požiadavku podpisu zmluvy o úvere oboma zmluvnými stranami, SD EÚ v bode 36 až 40 zdôrazňuje, že: „článok 10 ods. 1 prvý pododsek smernice 2008/48 nijakým spôsobom neodkazuje na vnútroštátne právo, a preto majú pojmy „písomne“⁵ a „iný trvalý nosič“ uvedené v tomto ustanovení samostatný obsah. Ich výklad by nemal byť určený vnútroštátnymi ustanoveniami stanovujúcimi formu vyhotovenia zmluvy o úvere. Zo samotného znenia článku 10 ods. 1 smernice 2008/48 vyplýva, že pojem „písomne“ sa vzťahuje na prostriedok, na ktorom je vyhotovená zmluva, pričom podpis takéhoto nosiča sa nevyžaduje. V tejto súvislosti je dôležité pripomenúť, že podľa článku 10 ods. 1 druhého pododseku smernice 2008/48 týmto článkom nie sú dotknuté žiadne vnútroštátne pravidlá týkajúce sa platnosti uzavretia zmlúv o úvere, ktoré sú v súlade s právom Únie. Požiadavka podpisania písomne vyhotovenej zmluvy o úvere zmluvnými stranami, ktoré, ako vyplýva najmä z bodu 26 tohto rozsudku, vnútroštátna právna úprava, o akú ide vo veci samej, vyžaduje ako podmienku platnosti zmluvy, sa

⁴ Pokiaľ ide o vymedzenie pojmu „trvalý nosič“ uvedeného v článku 3 písm. m) smernice 2008/48, ktorý bol transponovaný do nášho právneho poriadku do ustanovenia § 2 písm. m) ZoSú, kde ho slovenský zákonodarca zadefinoval ako „trvanlivé médium“, Súdny dvor už rozhodol, že rovnako ako v prípade papierového média musí tento nosič zabezpečiť spotrebiteľovi držbu príslušných informácií, aby si mohol prípadne uplatniť svoje práva. Pre spotrebiteľa je v tejto súvislosti významná **možnosť uchovávať informácie**, ktoré mu boli **osobne určené**, záruka, že **nedôjde k zmene ich obsahu**, ako aj **ich dostupnosť počas primeraného času** a **možnosť reprodukovať ich ako také** (bod 35 Rozsudku s odkazom na rozsudok z 5. júla 2012, Content Services, [C-49/11](#), body [42](#) až [44](#)).

⁵ Pozn.: „on paper“.

týka vnútroštátneho pravidla vzťahujúceho sa na platnosť uzatvárania zmlúv o úvere v zmysle uvedeného ustanovenia smernice 2008/48.“

12. Zároveň SD EÚ v odpovedi na prvú a druhú prejudiciálnu otázku výslovne uviedol, že ustanovenia smernice nebránia tomu, aby členský štát vo svojej vnútroštátnej právnej úprave stanovil na jednej strane, že zmluva o úvere, ktorá patrí do pôsobnosti smernice 2008/48, a ktorá je vypracovaná písomne, musí byť podpísaná zmluvnými stranami, a na druhej strane, že táto požiadavka podpisania sa vzťahuje na všetky náležitosti tejto zmluvy uvedené v článku 10 ods. 2 tejto smernice.
13. Z vyššie uvedených záverov SD EÚ a vnútroštátnej právnej úpravy Slovenskej republiky je možné odvodiť nasledovné skutočnosti:
 - a) SD EÚ výslovne konštatoval, že nie je nevyhnutné, aby náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere vyžadované smernicou 2008/48 boli obsiahnuté v jedinom dokumente.
 - b) Podmienkou pre záver uvedený v písm. a) je, že zmluva o spotrebiteľskom úvere bude obsahovať jasné a zrozumiteľné odkazy na iné písomnosti alebo iné trvalé nosiče obsahujúce tieto náležitosti a že zároveň tieto iné písomnosti alebo iné trvalé nosiče boli skutočne odovzdané spotrebiteľovi pred uzavretím zmluvy, aby sa mohol skutočne oboznámiť so všetkými svojimi právami a povinnosťami.
 - c) SD EÚ neprevzal podrobný a popisný výklad generálnej advokátky v bode 52 návrhu (bližšie popísané vyššie v bode 10 druhá odrážka tohto stanoviska) týkajúci sa spôsobu, akým je potrebné odkazy na iné písomnosti alebo na iné trvalé nosiče vykonať. SD EÚ však na tento bod stanoviska odkazuje a máme za to, že sa jedná o vhodný spôsob, ako dohliadané subjekty zabezpečia transparentnosť zmluvných dojednaní.
 - d) SD EÚ tiež výslovne odlišuje pojem písomne⁶ použitý v smernici 2008/48 a požiadavku písomnej formy vyžadovanej vnútroštátnym právom členského štátu, pričom členský štát je oprávnený dodržanie písomnej formy vyžadovať vo svojom vnútroštátnom právnom poriadku.
 - e) Rozsudok otázku dodržania písomnej formy zmluvy o spotrebiteľskom úvere priamo nerieši, ani do nej nezasahuje.
 - f) Ustanovenie § 9 ods. 1 prvá veta zákona o spotrebiteľských úveroch požaduje pre platné uzatvorenie zmluvy o spotrebiteľskom úvere písomnú formu (§ 40 Občianskeho zákonníka).
 - g) Zároveň ustanovenie § 273 Obchodného zákonníka (na ktoré poukazuje aj Rozsudok v bode 16) umožňuje, aby časť obsahu zmluvy bola určená aj odkazom na všeobecné obchodné podmienky vypracované odbornými alebo záujmovými organizáciami alebo odkazom na iné obchodné podmienky, ktoré sú stranám uzavierajúcim zmluvu známe alebo k návrhu priložené.
 - h) Vnútroštátny právny poriadok Slovenskej republiky, ako ani európska smernicová úprava spotrebiteľských úverov nevyžadujú zakotvenie všetkých náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere v jedinom dokumente ani nevyklúčujú použitie všeobecných obchodných podmienok. NBS však zdôrazňuje, že je nevyhnutné zabezpečenie riadneho a preukázateľného informovania spotrebiteľov o obsahu zmluvných dojednaní obsiahnutých v predmetných obchodných podmienkach, ktoré musia spĺňať podmienku transparentnosti, a tým tiež zabránenie prekvapivosti zmluvných dojednaní. Dohliadané subjekty

⁶ Pozn.: „on paper“.

sú povinné v tomto smere postupovať tak, aby v prípade výkonu dohľadu zo strany NBS alebo v prípade súdneho sporu so spotrebiteľom vedeli preukázať, že obchodné podmienky sú spotrebiteľovi známe, resp. že boli k zmluve priložené ako neoddeliteľná súčasť zmluvy o spotrebiteľskom úvere, a to tak, aby sa spotrebiteľ mohol pred uzavretím zmluvy skutočne oboznámiť so všetkými svojimi právami a povinnosťami.⁷

Článok 4

Informácia o dátume splátky úveru (prejudiciálna otázka č. 3 a 4)

14. SD EÚ v Rozsudku pojednáva o náležitostiach zmluvy podľa článku 10 ods. 2 písm. h) a i) smernice o zmluvách o spotrebiteľskom úvere, ktoré boli do slovenského právneho poriadku implementované § 9 ods. 2 písm. l) a m) zákona o spotrebiteľských úveroch:

„Zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka... musí obsahovať tieto náležitosti:

(...)

l) výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia,

m) právo spotrebiteľa vyžiadať si výpis z účtu vo forme amortizačnej tabuľky podľa odseku 5, ak sa amortizuje istina na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere na dobu určitú, a to bezplatne a kedykoľvek počas celej doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere, (...)“

15. Predmetom tretej a štvrtej prejudiciálnej otázky je skutočnosť, či sa má článok 10 ods. 2 písm. h) smernice 2008/48 vykladať v tom zmysle, že je nevyhnutné, aby zmluva o úvere uvádzala každú splátku spotrebiteľa odkazom na konkrétny dátum, alebo či v tejto súvislosti postačuje všeobecný odkaz v zmluve umožňujúci identifikovať dátumy týchto splátok.
16. SD EÚ vyslovil názor, že vyjadrenie termínu splátok má umožniť spotrebiteľovi identifikovať, kedy sú splatné splátky úveru. V aplikačnej praxi sa môžu použiť rôzne metódy, ktoré uviedol aj samotný Okresný súd Dunajská Streda, a to napríklad odkazom na splátkový kalendár alebo formuláciou „mesačné splátky sú splatné najneskôr do 15 dňa každého kalendárneho mesiaca“.
17. Z uvedeného vyplýva, že pre naplnenie zákonnej požiadavky vo vzťahu k predmetnej náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, nie je nevyhnutné, aby zmluva o spotrebiteľskom úvere uvádzala splatnosť každej splátky odkazom na konkrétny dátum, avšak len v tom prípade „*pokiaľ podmienky tejto zmluvy umožňujú bez ťažkostí a s istotou identifikovať dátumy týchto splátok*“ (bod 50 Rozsudku). NBS zdôrazňuje, že

⁷ NBS poukazuje na to, že nie je oprávnená autoritatívne vo výroku svojho rozhodnutia konštatovať platnosť/ neplatnosť právneho úkonu z dôvodu porušenia písomnej formy, resp. v tomto prípade bezúročnosť a bezpoplatkovosť spotrebiteľského úveru (je tak oprávnená uskutočniť len v rámci posúdenia predbežnej otázky v zmysle ustanovenia § 24 ods. 10 zákona č. 747/2004 Z.z. o dohľade nad finančným trhom a o zmene a doplnení niektorých zákonov), je však, ako orgán dohľadu, oprávnená postihovať sankciou porušenie ustanovení zákona o spotrebiteľských úveroch.

z citovanej požiadavky je zrejmé, že povinnosť zrozumiteľnej a jasnej formulácie zmluvných dojednaní nie je závermi SD EÚ dotknutá.

18. SD EÚ žiadnym spôsobom nespochybňuje ani nezužuje povinnosť dohliadaných subjektov formulovať zmluvné dojednania jasným a zrozumiteľným spôsobom a tiež tak, aby nespôsobovali značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, ako ani povinnosť neuvádzať klamlivé, neúplné alebo akýmkoľvek spôsobom zavádzajúce informácie. Uvedené povinnosti dohliadaným subjektom jednoznačne vyplývajú napríklad z ustanovení § 4 ods. 2 a ods. 6 a § 7 a 8 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, ako aj z ustanovení § 53 ods. 1 a nasl. Občianskeho zákonníka.

Článok 5

Amortizačná tabuľka, informácia o spôsobe započítavania jednotlivých splátok (prejudiciálna otázka č. 5 a 6)

19. V rámci piatej a šiestej prejudiciálnej otázky sa SD EÚ zaoberá skutočnosťou, či sa má článok 10 ods. 2 písm. h) a i) smernice 2008/48 vykladať v tom zmysle, že zmluva o úvere na dobu určitú stanovujúca amortizáciu istiny po sebe nasledujúcimi splátkami musí spresňovať vo forme amortizačnej tabuľky, aká časť každej splátky bude započítaná na vrátenie tejto istiny, a v prípade zápornej odpovede na túto otázku, či vzhľadom na článok 22 ods. 1 tejto smernice tieto ustanovenia bránia tomu, aby členský štát stanovil takúto povinnosť vo svojej vnútroštátnej právnej úprave.
20. SD EÚ v Rozsudku konštatuje, že smernica 2008/48 nestanovuje povinnosť zahrnúť do zmluvy o úvere výpis vo forme amortizačnej tabuľky. Preto zmluva o spotrebiteľskom úvere nemusí vo forme amortizačnej tabuľky spresňovať, aká časť každej splátky bude započítaná na vrátenie istiny (viď body 54 a 59 Rozsudku). Zároveň vyslovil, že ustanovenie čl. 10 ods. 2 písm. h) a i) v spojení s čl. 22 ods. 1 smernice 2008/48⁸ bráni tomu, aby členské štáty vo svojej vnútroštátnej právnej úprave stanovili povinnosť zahrnúť do zmluvy o úvere takúto náležitosť. Podľa názoru SD EÚ, a rovnako aj názoru generálnej advokátky, nemusia informácie o splátkach, ako náležitosť zmluvy, obsahovať tie isté údaje ako amortizačná tabuľka, ktorú je spotrebiteľ oprávnený získať na požiadanie kedykoľvek počas doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Takúto povinnosť nemôže stanoviť ani vnútroštátny právny poriadok z dôvodu požiadavky úplnej harmonizácie v zmysle článku 22 ods. 1 smernice o zmluvách o spotrebiteľskom úvere.
21. NBS v prvostupňovom konaní nebude ukladať sankciu za nerozpísanie údajov o výške, počte a termíne splátok osobitne ku každej položke - istine, úroku, poplatkom v zmluve o spotrebiteľskom úvere, ak inak táto náležitosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere bude

⁸ Podľa SD EÚ na uvedené členské štáty neoprávňuje ani čl. 10 ods. 2 písm. u) smernice 2008/48, ktorý uvádza, že zmluva o spotrebiteľskom úvere musí zrozumiteľne a stručne uvádzať prípadné iné zmluvné dojednania. Nakoľko cieľom tohto ustanovenia je stanoviť povinnosť zahrnúť do zmluvy vyhotovenej písomne alebo na inom trvalom nosiči akékoľvek ustanovenie a akúkoľvek povinnosť, ktoré sa dohodli medzi zmluvnými stranami v rámci ich úverového zmluvného vzťahu, nie umožniť členským štátom rozširovať obligatórne náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere nad rámec smernice 2008/48 (viď bod 57).

spĺňať požiadavky vyžadované v Rozsudku. Tento postup NBS odvodzuje zo záverov deklarovanych v Rozsudku a má za to, že takýto postup je v súlade s možnosťou priameho účinku smernice vo vertikálnom vzťahu, a zároveň je možné uplatniť eurokonformný výklad⁹ ustanovenia § 9 ods. 2 písm. l) zákona o spotrebiteľských úveroch tak, aby predmetné ustanovenie bolo súladné s Rozsudkom. Vo svetle Rozsudku nemožno podľa smernice 2008/48 žiadať v rámci tejto náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere presný rozpis plánovanej amortizácie dlhu, čo fakticky predstavuje požiadavku na rozpis splátok po častiach (t.j. istina – úrok – poplatky). Pokiaľ zákon o spotrebiteľských úveroch v ustanovení § 9 ods. 2 písm. l) hovorí o výške, počte, termínoch splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, bude NBS pri vybavovaní podaní spotrebiteľov, výkone dohľadu a vedení prvostupňových konaní uplatňovať výklad, v zmysle ktorého sa týmto neustanovuje povinnosť uviesť požadované informácie vo vzťahu ku každej položke (t.j. istine, úrokom a iným poplatkom) osobitne, ale ich uvedenie v súhrne ku splátke, ktorá zahrňuje istinu, úroky a iné poplatky.¹⁰

22. Zároveň však NBS opätovne zdôrazňuje nevyhnutnosť poskytnutia jasných a zrozumiteľných informácií spotrebiteľom tak, aby spotrebiteľia boli transparentným spôsobom informovaní o obsahu zmluvných dojednaní, najmä o vzájomných právach a povinnostiach zmluvných strán. Rovnako vyššie uvedenými závermi nie je nijakým spôsobom dotknutá povinnosť dohliadaných subjektov dbať na to, aby zmluvné dojednania nezakladali značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa prípadne, aby nedochádzalo k nekalým obchodným praktikám vo vzťahu k spotrebiteľom. A to predovšetkým s ohľadom na zákonné ustanovenia špecifikované vyššie v bode 18 tohto stanoviska.

Článok 6

Bezúročnosť a bezpoplatkovosť spotrebiteľského úveru (prejudiciálna otázka č. 7)

23. Svojou siedmou otázkou sa vnútroštátny súd pýta, či sa článok 23 smernice 2008/48 má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby členský štát vo svojej vnútroštátnej právnej úprave stanovil, že v prípade, ak zmluva o úvere neobsahuje všetky náležitosti uvedené v článku 10 ods. 2 tejto smernice, táto zmluva sa bude považovať za zmluvu o úvere bez úrokov a poplatkov.
24. V bode 63 SD EÚ poukazuje na to, že SD EÚ už rozhodol, že tvrdosť sankcií musí byť primeraná závažnosti porušenia, ktoré postihujú, a to najmä zabezpečením skutočne odrádzajúceho účinku, pričom musia rešpektovať všeobecnú zásadu proporcionality (viď rozsudok z 27. marca 2014, LCL Le Crédit Lyonnais, C-565/12, bod 45).

⁹ V zmysle ustálenej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie pri uplatňovaní vnútroštátneho práva, a najmä ustanovení vnútroštátneho zákona špeciálne vydaného s cieľom vykonať ustanovenia smernice, musí príslušný orgán, ak je to možné, vykladať svoje vnútroštátne právo vo svetle znenia a účelu smernice (napr. rozhodnutia C-14/83 Von Colson and Kamann vs. Land Nordrhein-Westfalen, bod 26, C-106/89 Marleasing SA vs. La Comercial Internacional de Alimentacion SA, bod 8).

¹⁰ Ani dôvodová správa k predmetnému ustanoveniu zákona o spotrebiteľských úveroch nenaznačuje, že by zákonodarca mal uvedeným ustanovením v úmysle sprisniť požiadavku zakotvenú v smernici 2008/48, keď uvádza: „spotrebiteľ musí byť zrozumiteľne informovaný v akých termínoch, resp. kedy, v akej výške a ako dlho je povinný plniť si povinnosti (splácať istinu, úroky a iné poplatky) vyplývajúce mu zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere“.

25. SD EÚ uvádza, že vzhľadom na judikatúru uvedenú v bodoch 63 až 68 Rozsudku (okrem rozsudku spomenutého v predchádzajúcom bode tohto stanoviska sa jedná tiež o rozsudok z 9. júla 2015, Bucura, C-348/14, bod 57) „je potrebné konštatovať, že porušenie povinnosti veriteľa, ktorá má podstatný význam v kontexte smernice 2008/48, môže byť sankcionované podľa vnútroštátnej právnej úpravy zánikom nároku tohto veriteľa na úroky a poplatky. Takýto podstatný význam má povinnosť uviesť v zmluve o úvere najmä náležitosti, ako je ročná percentuálna miera nákladov uvedená v článku 10 ods. 2 písm. g) smernice 2008/48, počet a frekvencia splátok podľa článku 10 ods. 2 písm. h) tejto smernice, ako aj prípadná existencia notárskych poplatkov a prípadne požadované záruky a poistenie, ako to upravuje článok 10 ods. 2 písm. n) a o) uvedenej smernice. Keďže neuvedenie týchto náležitostí v zmluve o úvere môže spochybniť možnosť spotrebiteľa posúdiť rozsah svojho záväzku, sankcia spočívajúca v zániku nároku veriteľa na úroky a poplatky stanovená vo vnútroštátnej právnej úprave sa musí považovať za primeranú v zmysle článku 23 smernice 2008/48 a judikatúry pripomenutej v bode 63 tohto rozsudku.“ (body 69 a 70).
26. NBS, ako orgán dohľadu, nie je oprávnená vo svojej rozhodovacej činnosti autoritatívne vo výroku svojho rozhodnutia konštatovať bezúročnosť a bezpoplatkovosť spotrebiteľského úveru (je tak oprávnená uskutočniť len v rámci posúdenia predbežnej otázky). Jedná sa o civilnoprávnu sankciu, ktorú majú právomoc vo výroku rozhodnutia konštatovať výlučne všeobecné súdy.

Článok 7 **Záverečné ustanovenie**

27. Toto stanovisko predstavuje právny názor odboru ochrany finančných spotrebiteľov. Tento právny názor bude uplatňovaný pri vybavovaní podaní finančných spotrebiteľov, výkone dohľadu a vedení prvostupňových konaní.
28. Toto stanovisko sa uplatňuje odo dňa jeho schválenia riaditeľom odboru ochrany finančných spotrebiteľov Národnej banky Slovenska.

V Bratislave, dňa 18. apríla 2017

Mgr. Roman Fusek, v.r.
riaditeľ odboru
ochrany finančných spotrebiteľov